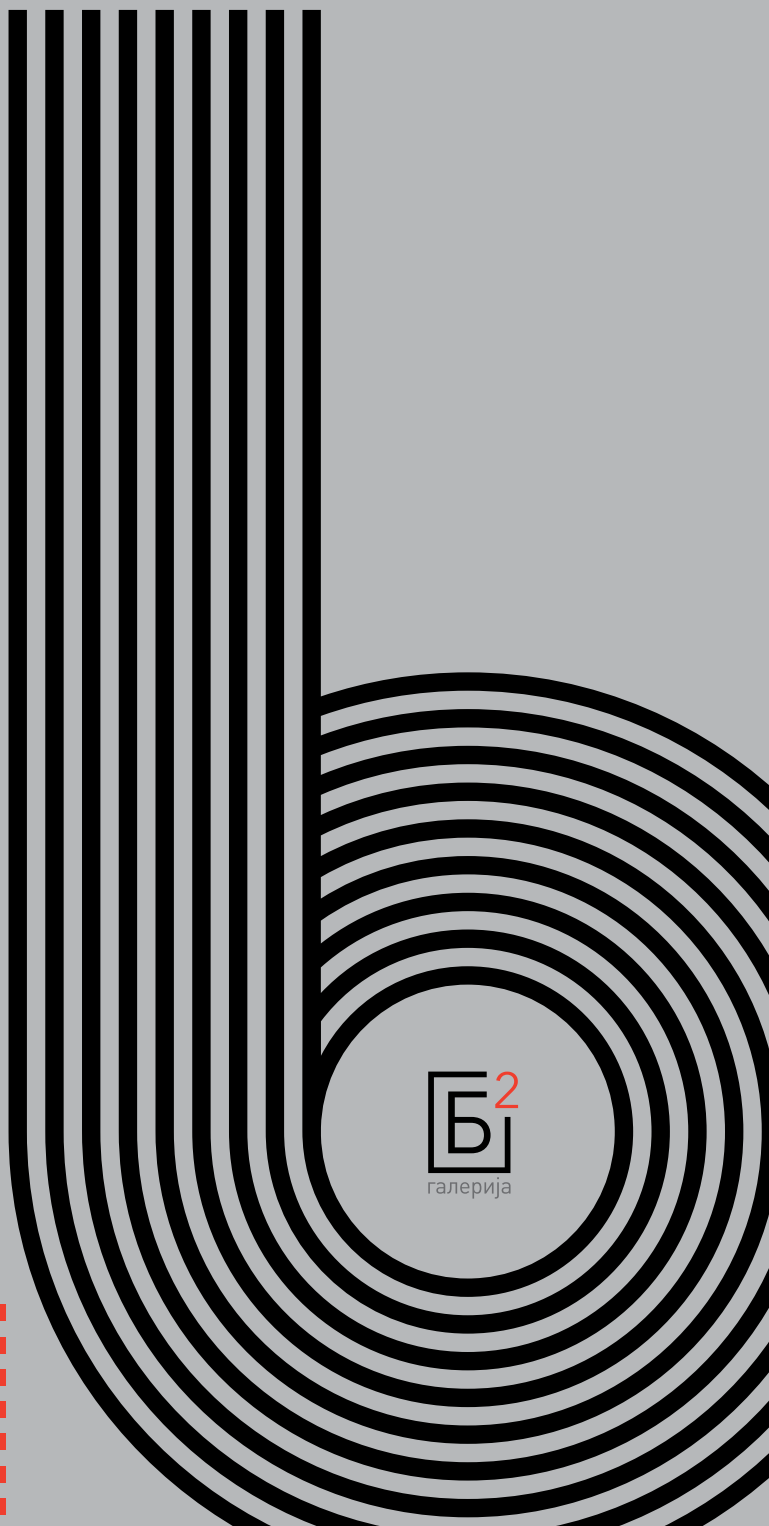
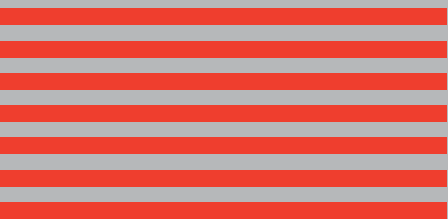

Време. Година иза нас

Б²
галерија

Време. Година иза нас
Time. The Year Behind Us

галерија

Београд
Фебруар 2024.

Данијела Пурешевић

ФЛУИДНИ ФОКУСИ

Минуле године Галерија Б2 заокружила је пет успешних и динамичних излагачких сезона. Доследно и без концепцијских лутања, од самог почетка, њена програмска оријентација, у најширем смислу, означена је појмом апстракције, са основним усмерењем ка непредстављачкој уметности, ка визуелном стваралаштву у коме је примарна идеја, односно јасна концептуална потка. Оно што даје посебну динамику и арому изложбеном програму јесу својеврсни флуидни фокуси, које сваке године осмишљава уметнички директор ове галерије, Бојан Муждека. Тако је он у резимеу 2022. године најавио: „У 2023. бавићемо се појмом времена у ликовној уметности са идејом да истражимо да ли је, и у којој мери, уметничко остварење просторно-временски догађај – процес.“

Управо такав флуидни фокус омогућио је да се низом изложби формулише скоковити есеј који се може (али и не мора) ишчитавати на различите начине – фрагментарно или линеарно, али пре свега као трансформативни мозаик, чијим се преслагањем увек твори другачији наратив.

Унутар једног релативно кратког временског исечка ког је обухватила протекла излагачка сезона – од краја 60-их година 20. века до актуелног тренутка, успостављене су сасвим особене временске петље. Лоцирани су почеци нове уметничке праксе на нашим просторима, означен је период преласка модерне у постмодерну епоху, као и трансфер аналогне у дигиталну цивилизацијску етапу. Дакле, издвојиле су се три проблемске целине.

Током 2023. изложбена хронологија била је следећа: „Манифести“ Марко Погачник, „Дневник“ Милета Продановић, „Документарне фотографије 1971–75“ Милан Јозић, „Азбука“ Бора Иљовски, „Продавница Празнина“ Јусуф Хаџифејзовић, „Про-из-вођење знака“ Весна Голубовић, „Десет слика“ Немања Николић, „Гледање у свемир“ Неша Париповић.

Пионири нове уметничке праксе

Сезону је отворио словеначки уметник Марко Погачник, који је као члан Групе ОХО још 1965. године почео да делује у области концептуалне уметности и ленд-арта, почетком 70-их засновао комуно Породица Шемпас, а својим бројним

пројектима, већ неколико деценија, окренут – лечењу Земље. Поред изложених цртежа и мермерног рељефа, он је угљеном на зиду Галерије Б2 исписао „Манифест за слободну Земљу“ и „Манифест новог простора“, апелујући на промену свести и одношења према нашој планети.

Историчар уметности и фотограф, већ више од пола века учесник и сведок бројних збивања на нашој уметничкој сцени, Милан Јозић, поставком „Документарне фотографије 1971–75“, коју је артикулисао у сарадњи са историчарком уметности Биљаном Томић, обзнанио је један мањи, никада публикован сегмент своје фото-ризнице, фокусиран на дешавања око ликовног програма Битефа и почетних година рада београдског Студентског културног центра, исписујући низ микроисторија чији су актери, између осталих: Ера Миливојевића, Раша Тодосијевић, Неша Париповић, Зоран Поповић, Јасна Тијардовић, Бора Иљовски. Фотографије Марине Абрамовић, које је снимео у периоду између 1971. и 1975. године, први пут представљене на овој изложби, јединствени су артефакти који сведоче о периоду пре него што је уметница напустила Београд и Југославију.

Сезону је закључила изложба Неше Париповића, припадника „велике шесторке“, уметника који су окупљени око београдског СКЦ-а, почетком 70-их отворили путеве новој уметничкој пракси. Изложбом „Гледање у свемир“ маркирао је најзначајније тачке свог стваралачког пута, ког је обележило уверење да је хиперпродукција уништила уметност и сликарство, и да по угледу на филозофе, који не производе дела у материјалној форми, уметник има право да само „гледа у свемир“. Премијерно, на овој изложби он је представио свој последњи рад – „Шешир без наслова“, настао 2012. године, којим је закључио свој стваралачки опус.

Осамдесете (од модерне ка постмодерној и даље...)

Истакнута протагонисткиња ликовне сцене осамдесетих, Весна Голубовић, у Галерији Б2 није изложила радове који датирају из 80-их година протеклог века, али је поставком начинила омаж управо том периоду, када је живела и стварала у њујоршком Ист Вилиџу. Амбијентална целина „Про-из-вођење знака“ сачињена је од минималистичких зидних изведби и низа осликаних стубова, акрила на картону, од којих је сваки заправо знак који означава одређени појам (талас, песак, вода, трава, камен, ваздух итд.), градећи сугестиван медитативни простор. Обједињујући искуства нове слике, стрит арта, односно њујоршке уметности графита, затим, америчке минималистичке уметности, али и тзв. примитивне

уметности, пре свега јужноамеричке провинијенције, као и наслеђе српског средњовековног црквеног сликарства, она је формулисала аутентичан ликовни језик, којег уз константну тежњу ка редукцији садржаја на симбол или знак, временом прочишћава, свдећи га на елементарно.

Један од најистакнутијих протагониста „нове слике“ 80-их, Милета Продановић, почетком 2020. године отпочиње нову дневну рутину – цртање оловкама у боји у блоковима различитих димензија. После битно измењених животних околности, нашавши се пред одлуком да ли да линију покрене у правцу фигуративног, миметичког, или сведеног, минималистичког, апстрактног, опредељује се за, показаће се, сасвим консеквентан избор – а то је својеврсни, радикални иконоклазам. Управо, овим цртежима Продановић је објединио своја два снажна креативна тока – литерарни и ликовни, вербално и визуелно. Сваки појединачни лист својом композицијом подсећа на лист рукописа или књиге, чији богати садржај ишчитавамо интуицијом, неоптерећени ограничењима језичких кодова. Своје „Дневнике“ први пут јавно је представио управо у Галерији Б2.

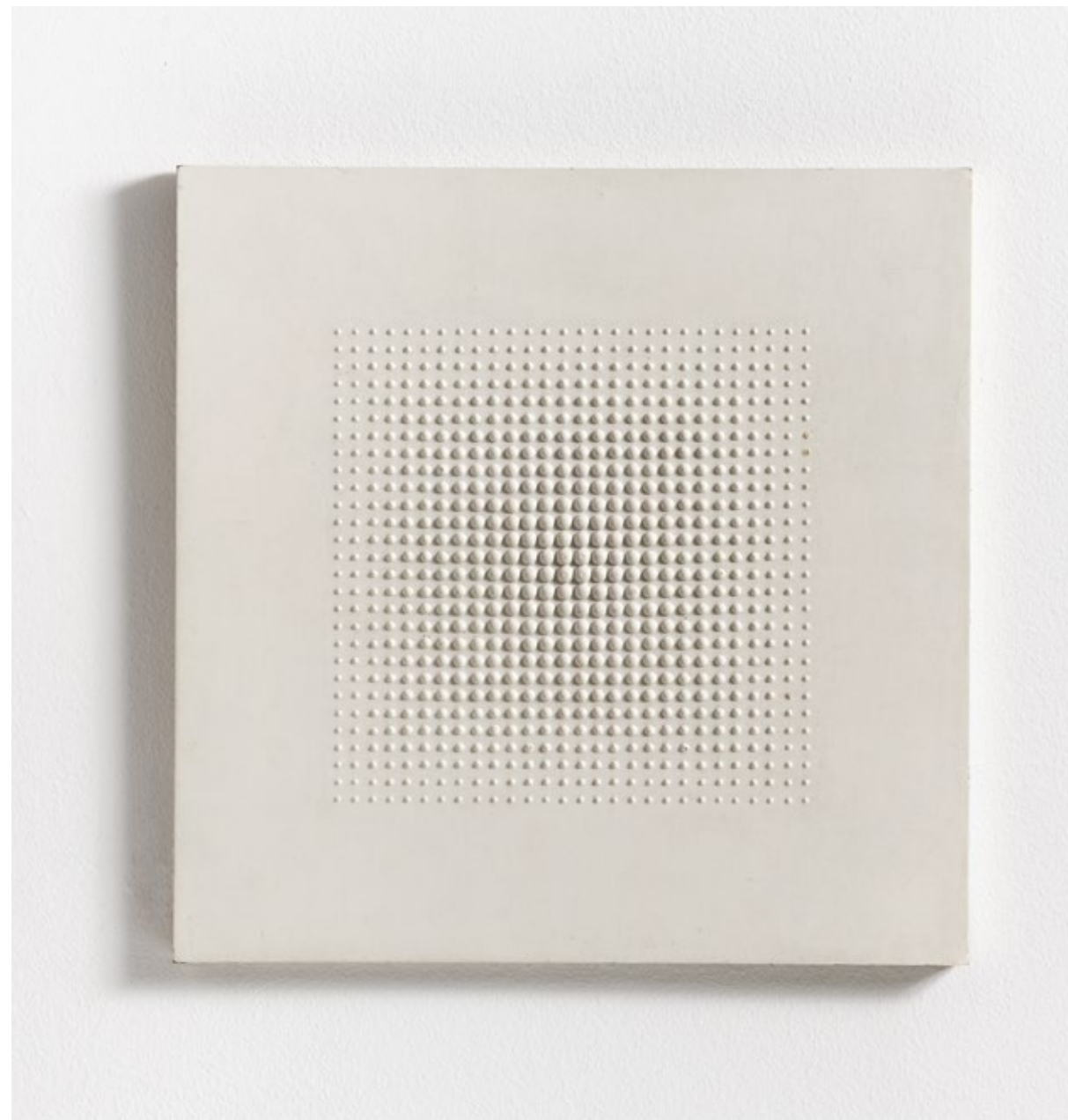
Једна од најзначајнијих и најмаркантнијих фигура југословенског уметничког простора, Јусуф Хаџифејзовић, иницијатор, оснивач и *spiritus movens* легендарних Југословенских докумената, присутан на сцени од средине 80-их година прошлог века, током протеклих десетак година, широм света, а овог пута у Галерији Б2, успоставио је ланац ефемерних продавница празнина. Укрштајући језик уметности и, с друге стране, економије и тржишта, на јединствен начин, у дадаистичко-флукусовском маниру, са наглашеном концептуалном потком, користећи раније дефинисане језичке кодове, Хаџифејзовић разноврдне артефакте потрошачког универзума, амбалажу бројних производа, односно празне љуштуре лишене садржаја и намене, уз одређене маневре и интервенције, преиначује у Празнине, говорећи о празнини и испразности савременог потрошачког света, али и о многим другим цивилизацијским аспектима и аномалијама.

Сустрет аналогног и дигиталног у пољу апстрактног

Изложбом „Азбука“ јединствене фигуре наше ликовне сцене, Боре Иљовског, маркиране су најистакнутије тачке пута којим се он кретао формирајући властити језик и знаковни систем – од краја 70-их година 20. века, па до првих година 21. века. Његово *pattern* сликарство, апстрактна калиграфија,

формулисана у духу аналогног мишљења, посматрача ставља у позицију читача који у „фону калейдоскопске скривалице“, како је то означио историчар уметности Бранислав Димитријевић, трага за кодираном поруком.

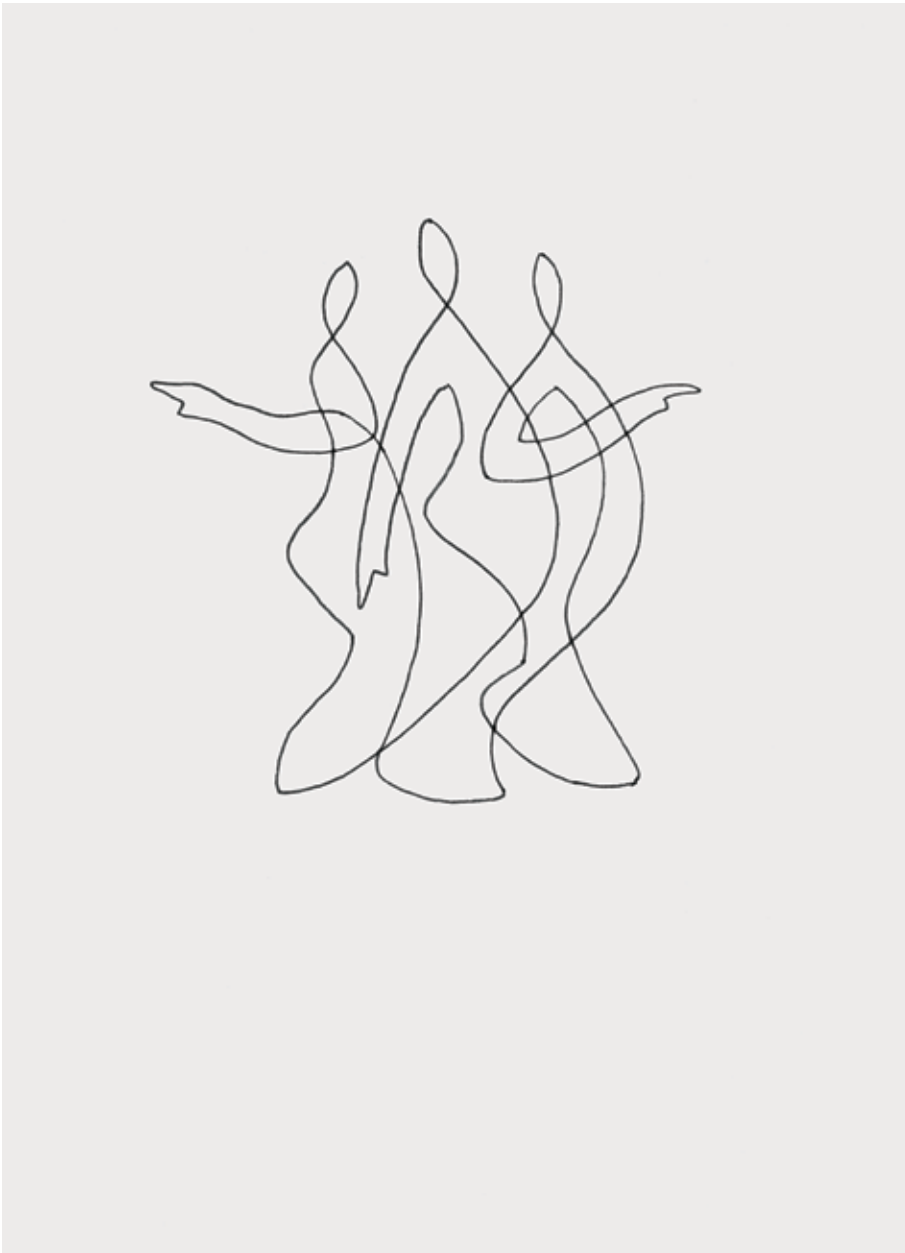
А управо (де)кодирање порука, сигнала и алгоритама, промишљање технолошког пута слике и њеног значења, у сфери аналогног (филма), као и дигиталних медија, у фокусу су серије акрила на платну „Десет слика“, које је Немања Николић, најмлађи аутор излагачке сезоне о којој је реч, остварио управо 2023. године. Реч је о апстрактним композицијама, геометријски формулисаним визуелним ритмовима, које проблематизују разнородне аспекте екранске културе.

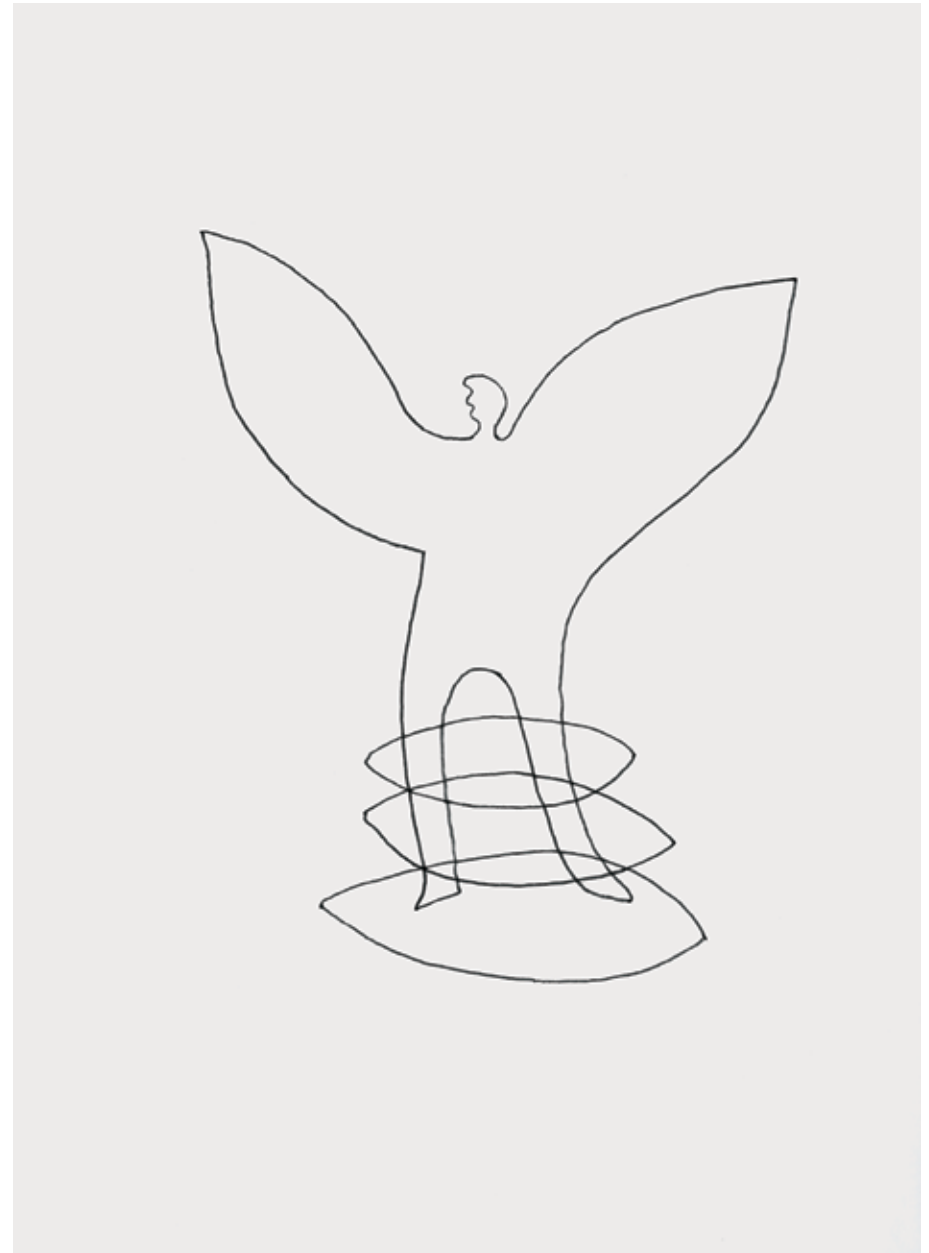
Јурај Добовић / Juraj Dobrović

Поље / Field

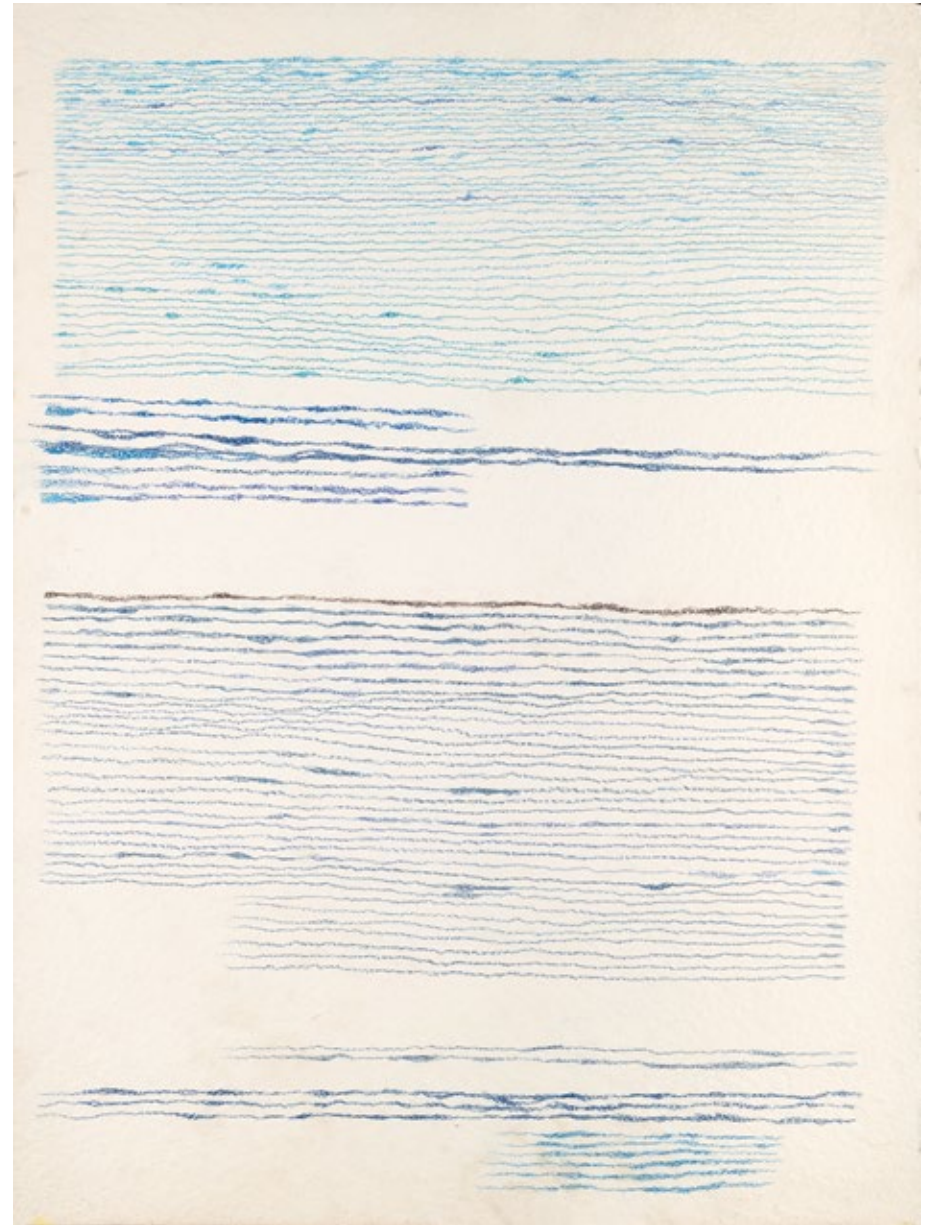
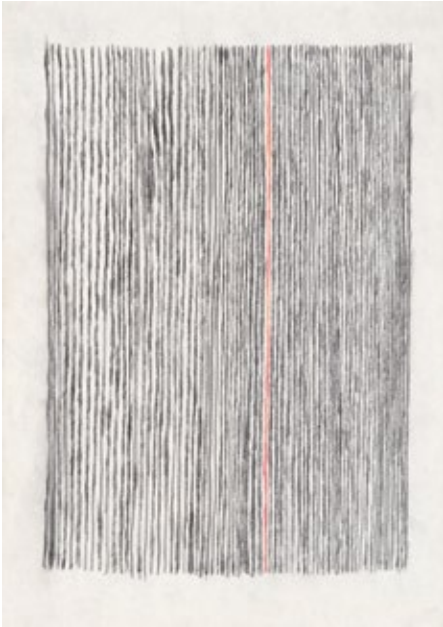
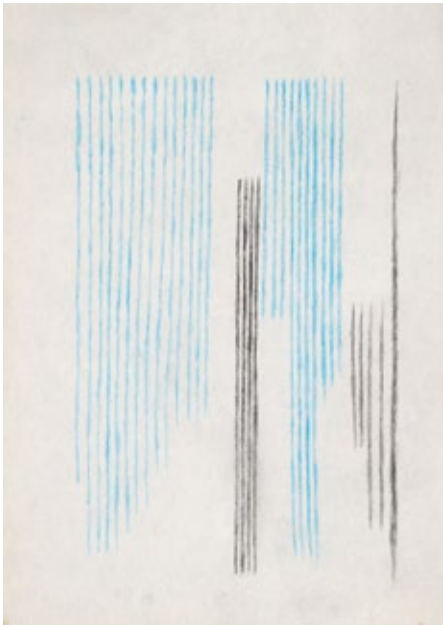
1963, лесонит, пластика, боја / masonite, plastic, paint, 46x46cm

Марко Погачник / Marko Pogacnik
Вилинска бића Сидхе / Sidhe Fairy Beings
2023, туш на папиру / ink on paper 32x24cm

Марко Погачник / Marko Pogacnik
Анђео Земље / Angel of the Earth
2023, туш на папиру / ink on paper 32x24cm

Милета Продановић / Mileta Prodanović
Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 76x56cm

Милета Продановић / Mileta Prodanović
Цртеж / The Drawing
2020-2023, оловка у боји на папиру / coloured pencil on paper, 42x30cm сваки / each

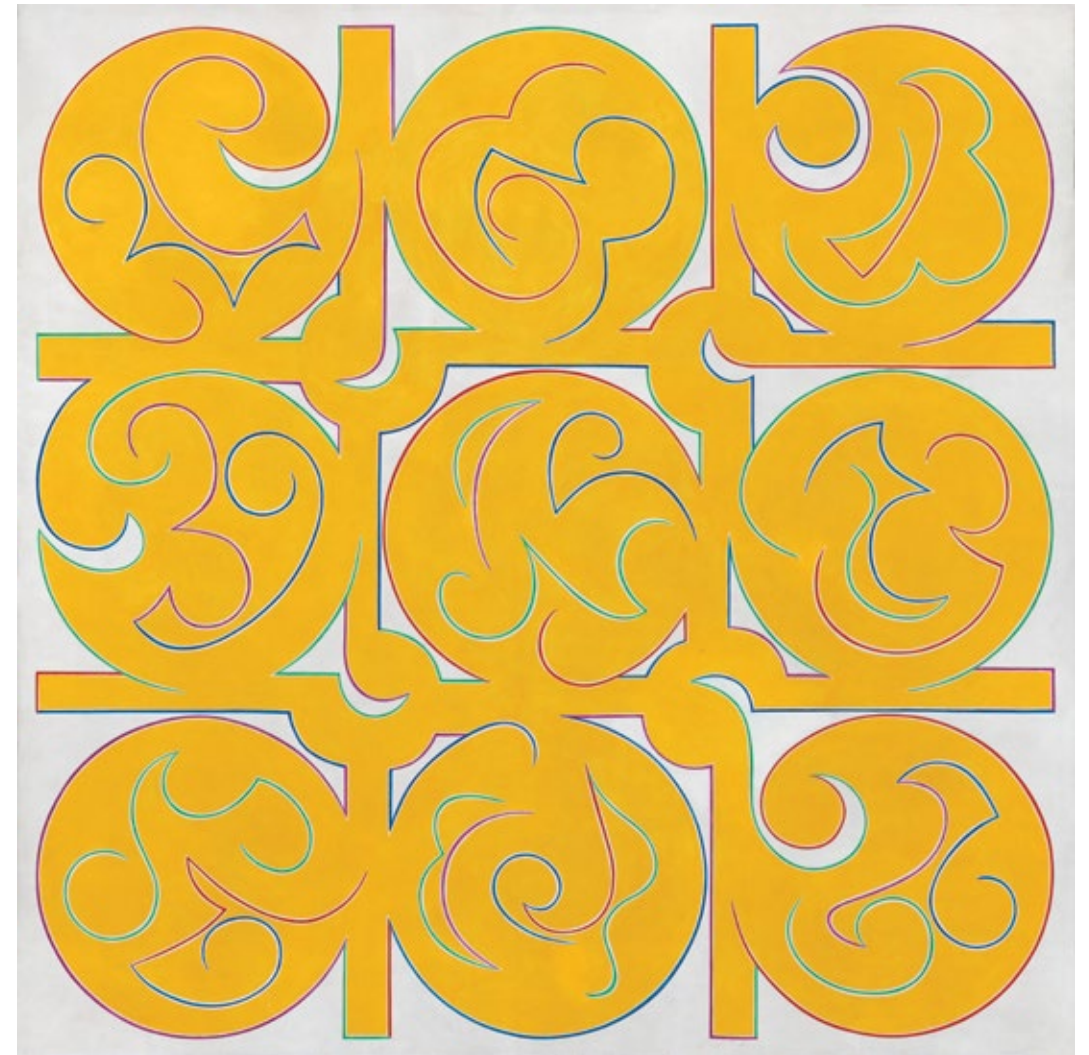

Биљана Томић и Милан Јозић / Biljana Tomić and Milan Jozić
Марина Абрамовић, 24.11.1972, Београд, Македонска 32 / Marina Abramović,
24.11.1972, Belgrade, Makedonska 32
1972-2023, штампа на фотопамиру / print on photo paper, 5x30x20cm, 1/10

Бора Иљовски / Bora Iljovski
Профил човека / The Man's profile
1968, уље на платну / oil on canvas,
60x50cm

Бора Иљовски / Bora Iljovski
Глава даме са цветовима у коси /
Head of the Lady with Flowers
in her Hair
1969, уље на платну / oil on canvas,
119x94cm

Бора Иљовски / Bora Iljovski
Прозор / Window
1999, уље на платну / oil on canvas, 150x150cm

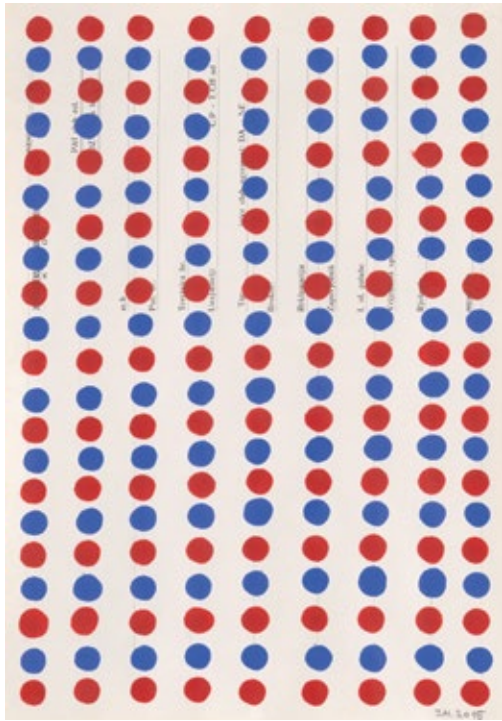
Јусуф Хаџифејзовић / Jusuf Hadžifejzović
Власништво празнине / Property of Emptiness
2023, комбинована техника / mixed media, 26x21cm

Јусуф Хаџифејзовић / Jusuf Hadžifejzović
Власништво празнине / Property of Emptiness
2023, комбинована техника / mixed media, h 23cm

Јусуф Хаџифејзовић / Jusuf Hadžifejzović
Власништво празнине / Property of Emptiness
2023, комбинована техника / mixed media, 26x21cm

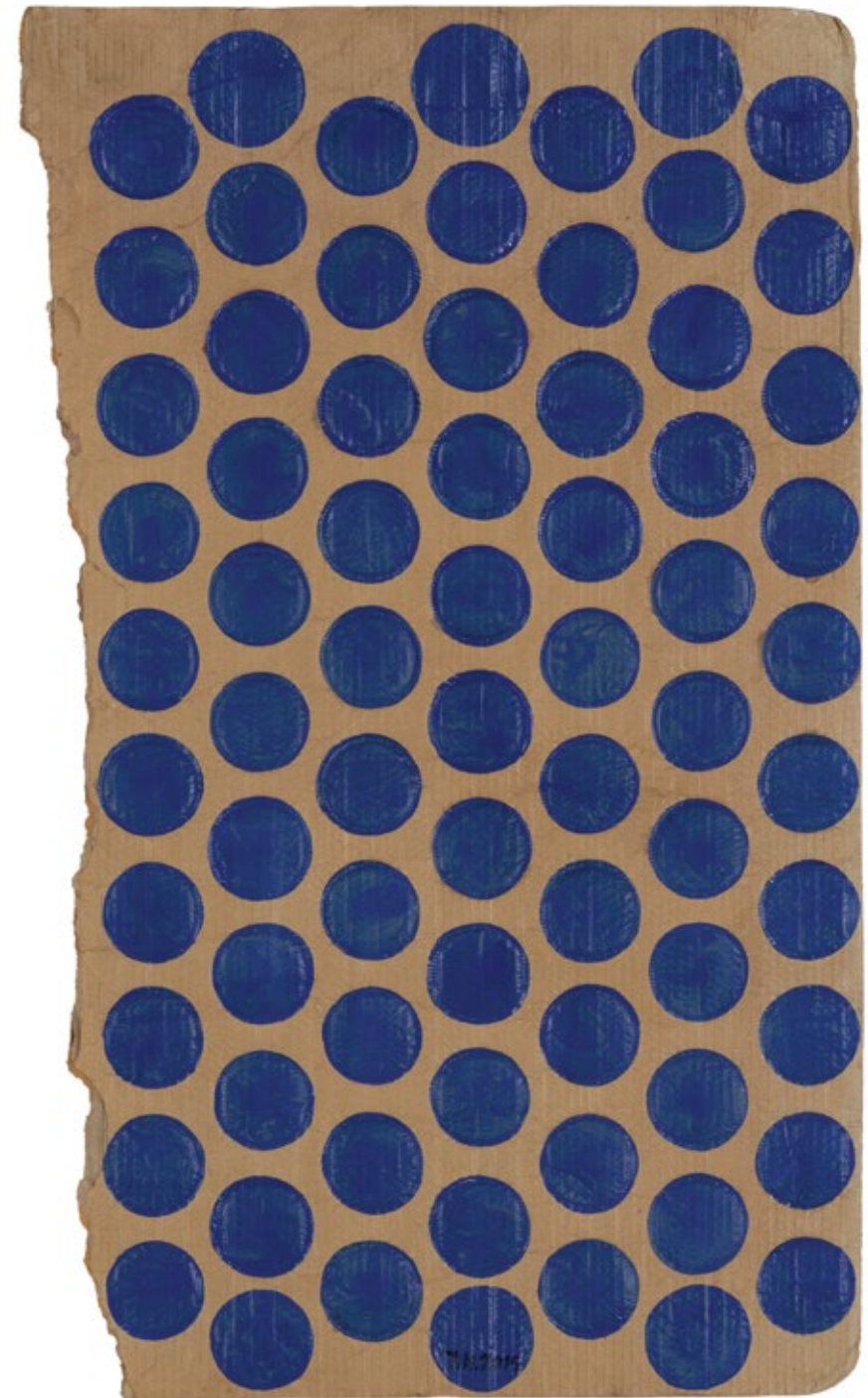
Јусуф Хаџифејзовић / Jusuf Hadžifejzović
Власништво празнине / Property of Emptiness
2023, комбинована техника / mixed media, h 23cm

Јусуф Хаџифејзовић / Jusuf Hadžifejzović
 Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
 2015, акрил на папиру / acrylic on paper, 50x33cm

Јусуф Хаџифејзовић / Jusuf Hadžifejzović
 Декорисане празнине / Decoration of Emptiness
 2015, акрил на папиру / acrylic on paper, 41x29cm

Јусуф Хаџифејзовић / Jusuf Hadžifejzović
 Маркиране празнине / Marked Emptiness
 2015, акрил на картону / acrylic on cardboard, 100x60cm

Весна Голубовић / Vesna Golubović
Река / River
2023, акрил на картону / acrylic on
cardboard, h 200cm

Весна Голубовић / Vesna Golubović
Португал II / Portugal II
2023, акрил на картону / acrylic on
cardboard, h 200cm

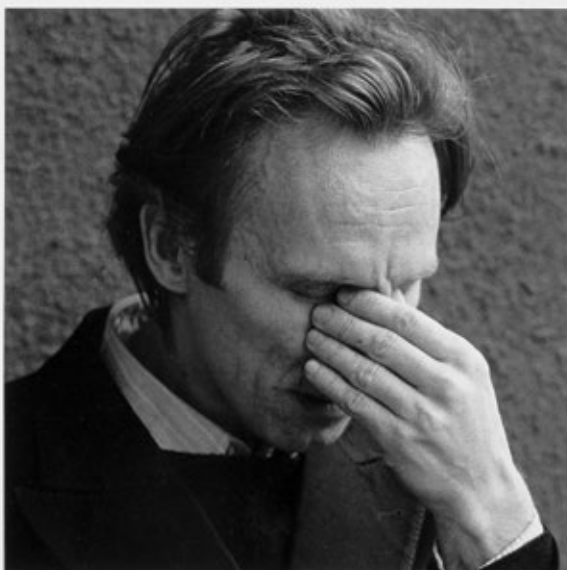
Весна Голубовић / Vesna Golubović
Аметист / Amethyst
2023, акрил на картону / acrylic on cardboard, h 100cm

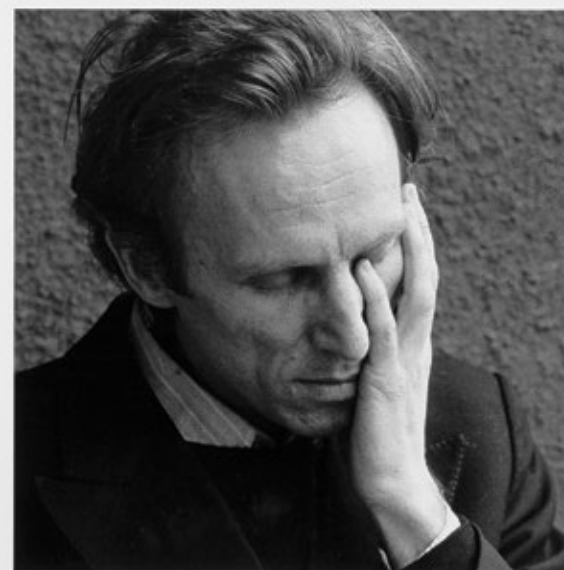
Весна Голубовић / Vesna Golubović
Вихор / Whirlwind
2023, акрил на картону / acrylic on cardboard, h 100cm

Немања Николић / Nemanja Nikolić
Screenshot II
2022, акрилик на платну / acrylic on canvas, 120x190cm

Неша Париповић / Neša Paripović
Однос рука-глава / The Hand-Head Relations
1979, штампа на фотопапиру / print on photo paper, 4x 50x50cm, A/O

Ђорђије Црнчевић / Đorđije Crnčević
Жена песник / A Woman Poet
1976, пешчар / sandstone, 25x13,5x16,5cm

Danijela Purešević

FLUID FOCUSES

During the past year, Galerija B2 has completed five dynamic and successful exhibition seasons. From the very beginning, consistently and with no conceptual dilemmas, the gallery exhibition program, in the broadest sense, has been defined by the term abstraction. The primary focus being on non-representational visual art, on art where the idea is primary, that is, on art with a clear conceptual underpinning. The specific fluid focuses, formulated annually by Bojan Muždeka, the artistic director of the gallery, provide the distinctive dynamism and tone to the exhibition program. In his 2022 announcement for the following year he said: "In 2023, we will explore the concept of time in visual art, exploring whether and to what extent artistic achievement is a spatial-temporal event – a process."

Such a fluid focus enabled a series of exhibitions to formulate a jig-jog essay that can be (but does not have to be) interpreted in various ways - fragmentarily or linearly, but primarily as a transformative mosaic, whose recombination always generates a different narrative.

Entirely new temporal loops were established within the relatively short period of time that the last exhibition season covered - from the end of the 1960s to the present. The emergence of a new artistic practice was identified in our regions, a period of transition from modernity to postmodernity was marked, as well as the transfer from the analog to the digital phase in the development of civilization. Therefore, three problematic wholes have been singled out.

The exhibition chronology for 2023 was as follows: *Manifestos* by Marko Pogačnik, *The Diary* by Mileta Prodanović, *Documentary Photographs 1971-75* by Milan Jozić, *Alphabet* by Bora Iljovski, *Shop of Emptiness* by Jusuf Hadžifejzović, *Pro-duction of Signs* by Vesna Golubović, *Ten Pictures* by Nemanja Nikolić, and *Gazing at the Universe* by Neša Paripović.

Pioneers of new artistic practices

The exhibition season was opened by the Slovenian artist Marko Pogačnik, a member of the Group OHO since 1965 and a pioneer of conceptual art and land art who founded the Šempas Family community in the 1970s. For several decades now, he has been preoccupied by various projects aimed at healing the Earth. In addition to

the displayed drawings and a marble relief, he wrote a *Manifesto for Free Earth* and a *New Space Manifesto* on the wall of the B2 Gallery using charcoal, calling for a change in consciousness and attitudes towards our planet.

Art historian and photographer Milan Jozić, who has been involved in and witnessed numerous events on the Serbian art scene for more than half a century, presented a smaller, previously unpublished segment of his photographic archive, in collaboration with art historian Biljana Tomić. The focus was on events related to the Bitef art program and the activity of the early years of the Belgrade Student Cultural Center, documenting a series of micro-histories whose participants were, among others : Era Milivojević, Raša Todosijević, Neša Paripović, Zoran Popović, Jasna Tijardović, and Bora Iljovski. The photographs he took of Marina Abramović between 1971 and 1975, exhibited for the first time at this exhibition, are unique artifacts that testify to a period prior to her departure from Belgrade and Yugoslavia.

The season concluded with an exhibition by Neša Paripović, one of the “big six,” a group of artists associated with the Belgrade SKC in the early 1970s, who opened new paths in contemporary art. The exhibition *Gazing at the Universe* marked the most significant points of his creative path, characterized by the belief that hyper production has destroyed art and painting and that following the example of philosophers who do not produce material works, artists have the right to “gaze at the Universe.” For the first time, he showcased his last work *Untitled Hat*, made in 2012, with which he concluded his artistic oeuvre.

The Eighties (from Modernism towards Postmodernism and on)

Vesna Golubović, a prominent figure of the art scene in the eighties, did not exhibit works from the eighties at her exhibition in Gallery B2, but instead paid homage to that period, during which she lived and created in New York’s East Village. The ambient piece *Pro-duction of the Sign* consisted of minimalist wall installations and a series of painted wooden columns, each of which is actually a sign representing a specific concept (water, sand, grass, stone, air, etc.) forming a suggestive meditative space. By combining the experiences of new painting, street art, that is, New York graffiti, American minimalist art, as well as the so called primitive art of South America, as well as the legacy of medieval Serbian church painting, she has developed a unique visual language with a constant tendency towards reducing content to a symbol or sign, thus gradually refining it to its elementary form.

One of the most prominent protagonists of New Image painting movement in the 1980s, Mileta Prodanović began a new daily routine at the beginning of 2020 - drawing with colored pencils in blocks of various dimensions. After experiencing significant changes in his life, facing the decision to either continue the line in a figurative, mimetic, or reduced, abstract direction, he chose consistent radical iconoclasm. With these drawings Prodanović has combined his two strong creative flows – the literary and the visual, verbal and visual. Each individual sheet characterized by its composition is reminiscent of a page of a manuscript or a book, whose rich content is intuitively perceived, without the constraints of linguistic codes. He chose to present his *Diaries* for the first time publically in the B2 Gallery.

One of the most significant and most striking figures of the Yugoslav art scene, Jusuf Hadžifejzović, initiator, founder, and *spiritus movens* of the legendary *Yugoslav Documents* exhibitions, has been present on the art scene since the mid-eighties of the last century. During the last decade he has exhibited widely around the world, and now in Gallery B2, he has established a chain of ephemeral shops of emptiness. By intersecting the language of art with economics and markets in an unique dadaist-fluxus style with a strong conceptual underpinning, using previously defined linguistic codes, Hadžifejzović transformed, by certain maneuvers and interventions, diverse artifacts of the consumer universe, packaging of various products, that is, empty shells devoid of content and purpose into Emptiness, addressing the emptiness and vanity of the contemporary consumer culture while also touching upon various civilizational aspects and deviations.

Meeting of analog and digital in the field of abstraction

The exhibition *Alphabet* by Boris Iljovski, a unique figure in the Serbian art scene, marks the most significant points on his artistic career, from the end of the seventies of the twentieth century to the early years of the twenty-first century. His *pattern* painting, abstract calligraphy, developed in the spirit of analog thinking, puts the viewer in the position of a reader who searches for encoded messages, as the art historian Branislav Dimitrijević said “in the manner of a kaleidoscopic hide and seek.”

The (de)coding of messages, signals, and algorithms, reflecting on the technological path of image/picture, and its meaning, in the field of analog (film), as well as digital media, are in focus of the series of acrylics on canvas *Ten Pictures* made in 2023 by Nemanja Nikolić, the youngest artist at this exhibition. These are abstract compositions, geometrically formed visual rhythms, which problematize diverse aspects of the screen culture.

Издавач

Галерија Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

За издавача

Драган Стојадиновић

Стручни савет

Јеша Денегри
Данијела Пурешевић

Организација и продукција

Бојан Муждека

Текст

Данијела Пурешевић

Лектура

Миладиновић Марина

Превод

Ванда Перовић

Фотографија

Владимир Поповић
Милан Краљ
Маријана Јанковић

Прелом

Жолт Ковач

Штампа

Алта Нова, Београд

Тираж

300

CIP - каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

Publisher

Gallery B2
Balkanska 2
11000 Belgrade, Serbia
tel +381 11 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

For Publisher

Dragan Stojadinović

Gallery Council

Ješa Denegri
Danijela Purešević

Organization and Production

Bojan Muždeka

Text

Danijela Purešević

Proofreading

Miladinović Marina

Translation

Vanda Perović

Photography

Vladimir Popović
Milan Kralj
Marijana Janković

Layout

Žolt Kovač

Printed by

Alta Nova, Belgrade

Circulation

300

Пријатељи пројекта

C'EST MOI
art jewellery

Република Србија
Министарство културе

ГАЛЕРИЈА Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

